

ÎMBRĂȚIȘAREA FANTOMEI sau SPECTACOLUL IMAGINAR

Gelu BADEA

Rezumat : Sute sau poate mii de fantome bântuie teatrul nostru. Când spun al nostru nu vreau să mă refer la cel românesc, dar nici la teritoriul propus și cercetat de Monique Borie în deja cunoscuta sa carte dedicată spectrelor. Toate spectacolele mele, și vorbim aici de peste șaptezeci de montări, mi se arată acum asemenea unor fantome. Ele s-au jucat cândva și constituie, nu doar pentru mine, ci pentru mii, pote pentru zeci de mii de spectatori, amintiri, adevărate năluciri ale unor momente, uneori frumoase, alteori triste, relicve ce încep să se estompeze într-un mecanism mnemonic de descompunere a senzațiilor stârnite cândva de acțiunea scenică și imaginea propusă prin prezența actorului. Astfel, spiritul plasează teatrul sub aripa ocrotitoare a memoriei-document, refăcând, pentru cei care nu s-au aflat în ipostaza de martori, traseul înțelegerii târzii în condiția celui care își poate doar imagina. Teatrul românesc nu cunoște prea multe momente, poate astrale, care să ne edifice asupra unui demers artistic sau contra unuia. Prea des memoria document ne este stârnită de cronici care incumbă în ele păreri mult prea subiective sau timide analize asupra travaliului unei bresle care merita mai mult în această privință. Un foarte important regizor al sfârșitului de secol trecut, elev al profesorului Radu Penciulescu, și-a definit propriile himere prin spectacolele imaginare pe care ni le-a lăsat. Ferice de el. Scrisul lui Aureliu Manea dă voie să ne imaginăm mai mult decât ar putea-o face cronicile spectacolelor sale care au prins trup pe scenele teatrelor din România. Memoria-document a acestor documente mă preocupă și mă cuprinde într-o îmbrățișare pe care o resimt violent prezentă.

Cuvinte cheie: memorie, document, Aureliu Manea, imaginar, teatru.

Spre un limbaj universal al teatrului

Diana COZMA

Rezumat: Căile de abordare, tratare și interpretare a teatrului au suferit mutații majore în cea de-a doua jumătate a secolului XX. Deoarece cercetarea lui Peter Brook contribuie decisiv la schimbarea perspectivei de înțelegere a naturii și înțeleșurilor teatrului, lucrarea de față își propune să evidențieze și să analizeze succint câteva etape relevante ale cercetării sale. Studiile sale centrate asupra identificării unui *limbaj universal al teatrului* relevă concepte și noțiuni cheie precum *spațiu gol, vizibil și invizibil, sacru și brut în imediat, diversitate, grup omogen, povestitorul cu multe capete*, la care cercetătorii și practicienii teatrului din zilele noastre se raportează constant. Totodată, rezultate ale cercetării sale sunt fructificate în spectacole de referință, în care accentul este plasat asupra prezenței scenice vii a actorului și care denotă deopotrivă o experimentare continuă a formelor scenice și un mod personal de a vorbi despre *adevăr* în teatru.

Cuvinte cheie: imagine, adevăr, experiment, improvizație, diversitate

Către o estetică a „stranietății” în dansul post-modern și contemporan

Alba Simina STANCIU

Rezumat: Complicata fizionomie a dansului în secolului XX și XXI depășește - în mod evident - reperatele stabile ale categoriei estetice a „frumosului”, extinzând limitele imaginii și a repertoriului tehnic al producției către depășirea oricăror rețineri și restricții. Forma și expresia artistică devine pretabilă evaluărilor prin instrumente și categorii specifice postmodernismului. Pilonii de sprijin ai argumentației, ce permit o viziune structurată a acestui fenomen, depind de indicarea trei momente de avangardă, de la primele tentative de reformulare a gramaticii vizuale a artei, până la momentul *Black Mountain College* și contemporaneizarea dansului în anii '80. Fluctuațiile obiectivelor artistice sunt toatădată ordonate prin cele două texte manifest. Este vorba de *No Manifesto* (Yvonne Reiner) și *Yes Manifesto* (Mette Ingvarsen) care permit sistematizarea atitudinii creatorilor de spectacol de dans, ideile filosofice ce generează noi categorii estetice dominate de „stranietatea” postmodernă.

Cuvinte cheie: dans postmodern, manifest, ambiguitate, interdisciplinaritate, coregrafie contemporană, stranietate, contradicție, frumos, sublim, imaginar.

NEUTRALITATEA sau liniștea dinaintea acțiunii

Camelia Corina CURUȚIU-ZOICAȘ

Rezumat: Imaginarul actorului este format și tradus în imagini. Actorul întruchipează și întrupează pe scenă cu corpul, vocea și gesturile sale personajul dramatic. Corpul actorului trece pe durata spectacolului printr-o transformare semiotică, el devine vehiculul principal de expresie, canalul principal de transmitere a informațiilor, funcție extrem de importantă în creația artistică teatrală. Vocea actorului se află în concordanță cu corpul și psihicul acestuia, iar prin calitățile sale expresive devine component esențială a limbajului teatral și a comunicării scenice. Corpul nostru cotidian este de asemenea, un transmițător permanent de mesaje codificate, voluntar sau involuntar, de pachete de informații despre experiențele anterioare ale subiectului, memorii, senzații, percepții, cunoștințe, atitudini, concepții, relații, constrângeri sociale, etc. Vocea umană devine și ea un semn pentru relațiile sociale, pentru identitatea personală, starea de spirit sau motivația vorbitorului. Datorită stării de neutralitate, actorul va descoperi cum o imagine, fie ea reală sau ficțională îi poate transforma psihofizicul, va descoperi existența psihofizică a fiecărui caracter cu lumea externă și internă a acestuia. Actorul trebuie să-și lase deoparte imaginea sinelui, să învețe să permită prezenței măștii/rolului să pună stăpânire pe el, să respire, să vorbească și să trăiască cu propria voce, față, corp și minte. Când fața e acoperită și e liniște, actorul e nevoit să comunice prin corpul și mișcările sale, când mișcarea este simplă, economă masca/rolul începe să trăiască.

Cuvinte cheie: imaginar, imagine, evocare, corp, voce, semn, limbaj teatral, comunicare, identitate, paradox, dualitate, neutralitate, mască neutră, expresivitate

Trilogia „iubiri” dincolo de frumos, adevăr și teatralitate

Raluca LUPAN

Rezumat: Concept regizoralo-coregrafic inițial: Ideea trilogiei performative face parte dintr-un proces creativ care își are ca punct de plecare studiul asupra relațiilor de iubire din perspectiva performerilor implicați în procesul creativ. Aceste „secvențe” spectaculare și/sau performative se concretizează pentru prima dată în spectacolului *Savage/Love* realizat de către autorul acestui articol în anul 2019. Pornind din dorința de a explora profesional aspecte necunoscute din zona teatrului-dans și a limbajului specific dansului contemporan, experiențele personale ale performerilor devin surse de inspirație în dramaturgia spectaculară și cea coregrafică. Partea intermediară a trilogiei se va concretiza prin realizarea practică a actului performativ pe care îl vom numi *August Rush*, apoi în mod organic va fi urmat de partea a treia- *In/UnLoved bodies* (solo performativ). **Cuvinte cheie:** trilogie spectaculară, teatru-dans, experiență estetică, dramaturgie coregrafică

Frumusețea geniului coregrafic - Oleg Danovski, susținător al repertoriului național de balet

Geta-Violeta RAVDAN

Rezumat : Figură marcantă a baletului național, Oleg Danovski se numără printre personalitățile baletului secolului XX. Acesta lasă un vast repertoriu format din balet clasice, neoclasice, moderne, balet românești, și divertismente pentru opere. În ciuda succeselor înregistrate cu montările baletelor clasice care îl vor face cunoscut și peste hotare, coregraful își îndreaptă atenția și spre zona de folclor, abordând teme specific autohtone. Astfel, prin această dorință de studiere și stilizare a dansului popular aduce un important aport dansului cult românesc, din care se va naște imaginea dansului de caracter românesc. Devotat ideii de teatru de balet românesc, susține muzica originală pentru balet, repertoriul național și dezvoltarea școlii românești de balet. Creațiile sale românești constituie pagini prețioase ale istoriei baletului românesc care nu trebuie date uitării, și care au contribuit enorm la îmbogățirea repertoriului coregrafic original. **Cuvinte cheie:** dans cult, dans de caracter românesc, dans popular, balet, spectacol românesc

În teatru nu există „nu pot”, există doar limitare! – Portret Alexander Hausvater

Antonella CORNICI

Rezumat: Riscul este începutul creației – este primul lucru pe care îl înveți lucrând cu Hausvater, urmat imediat de o altă vorbă a sa: *În teatru nu există nu pot, există doar limitare!* Poate că tocmai între aceste două „reguli” se dezvoltă lumea numită *Alexander Hausvater*, iar ele au destulă forță și generozitate pentru a ne „contamina” și pe noi, ceilalți, cei care îi venim alături. Arta pe care ne-o propune regizorul Alexander Hausvater este la o intensitate emoțională maximă, foarte curajoasă, montările sale vorbesc despre ce se întâmplă aici și acum, în noi și în societate, fie că vorbim despre punerea în scenă a *Decameronului*, fie despre un text contemporan. Spectacolele lui sunt acute și necesare și, mai ales, împlinesc rostul teatrului, așa cum Hausvater îl înțelege, de a-l scoate pe om din inerția sa și de a-l transforma într-o „ființă care articulează” și care poartă în ea frumusețea și degradarea întregii lumi.

Cuvinte cheie: Hausvater, teatru, spectacol, regizor, actor

Prezențe feminine în presa culturală a secolului al XIX-lea

Oana-Nicoleta BARTOȘ-AGAVRILLOAIE

Rezumat: Secolul al XIX-lea a reprezentat un timp al începuturilor pentru presa culturală, fiind marcat de acțiunile personalităților care au participat activ la dezvoltarea domeniului, însă, de multe ori, implicarea femeilor este mai puțin valorificată, comparativ cu cea a bărbaților. De aceea, am considerat oportun un studiu centrat pe activitatea cultural-publicistică a trei doamne remarcabile: Maria Rosetti, Sofia Nădejde, Cornelia Morțun, care au avut o contribuție importantă, nu doar în ceea ce privește temele abordate, ci și la nivel atitudinal, prin reformularea rolului femeii în epocă.

Cuvinte cheie: presă culturală, secolul al XIX-lea, Maria Rosetti, Sofia Nădejde, Cornelia Morțun

Făt-Frumos și problema moralității dintr-o perspectivă pragmatică. O reflecție asupra imaginarului născut din adevăr

Mihaela BREBINARU (Gheorghe)

Rezumat: Personajele de basm au un statut special pentru copii, ele devenind purtătoarele unor valori și emoții cu impact major în dezvoltarea tânărului spectator în al cărui univers totul este posibil. Copiii plasează adesea acțiunea la un nivel subaltern, iar textul își pierde valoarea în fața construcției personajelor, pe care aceștia le rețin în detrimentul acțiunilor pe care personajele le săvârșesc. Concluziile publicului tânăr despre un personaj se pot rezuma la două caracterizări simple: BUN sau RĂU, însă

subconștientul acestora preia informații complexe, ce pot afecta valorile de bază și pot influența viitoare decizii sau acțiuni. O evaluare a caracterului moral pe care un personaj de basm îl are este valabilă doar pentru că basmul este folosit într-un scop educativ și se presupune că aduce o contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere și a celor afective în formarea trăsăturilor fundamentale de caracter. Scopul demersului critic al acestei cercetări este de a identifica valorile reale ale unui personaj prin analiza comportamentală a acestuia, în scopul redării sale scenice.

Cuvinte cheie: basm, personajul moral, dezvoltarea copilului, perspectivă comportamentală

Impactul pandemiei virusului SARS-CoV-2 asupra comportamentului copiilor în societate și reintegrarea acestora prin cursuri de teatru

Bianca HEDEȘ

Rezumat: Scopul acestui articol este de a evidenția nevoia acută de cursuri artistice pentru copiii cu vârste cuprinse între 5 și 12 ani după un an și jumătate de activități online din cauza pandemiei SARS-CoV-2. Anul școlar 2021 a adus în atenția părinților lacunele pe care copiii lor le au în materie de sociabilitate și abilități comunicative. Ușurința și bucuria pe care o aveau în a interacționa cu ceilalți aproape au dispărut din cauza restricțiilor pandemice. S-au obișnuit atât de mult cu lumea virtuală, încât au început să o vadă ca pe o rutină și să creadă că așa ar trebui să arate viața noastră de acum înainte. Drept urmare, anul școlar 2021-2022, în comparație cu alți ani școlari, excepție făcând anii pandemici care nu reprezintă un reper, a fost consemnat ca fiind anul cu cele mai mari cerințe pentru cursuri de teatru pentru copii. Profesorii și-au văzut elevii regresând și au observat că elevilor lor le este foarte greu să asimileze orice fel de informații noi, motiv pentru care le-a venit sugerat acestora participarea la astfel de ore. Cea mai mare provocare pentru elevi a fost în clipa în care au reluat activitatea școlară în format fizic. Măștile de protecție au reprezentat un inconvenient major și un dezavantaj de care copiii uitaseră în privința participării fizice la ore. Totodată, entuziasmul lor a dispărut împreună cu capacitatea de concentrare a atenției asupra lecției predate. Prin urmare, acesta a fost primul an ca mentor de artă teatrală liber profesionist în care cererea a crescut în așa fel încât nici eu, nici colegii mei de breaslă nu am putut onora toate solicitările primite în ceea ce privește cursurile de teatru pentru copiii cu vârste cuprinse între 5-12 ani. Beneficiile unor astfel de ore în educația și în evoluția participanților au fost demonstrate în nenumărate rânduri, însă acum ele sunt amplificate prin prisma acestui interes sporit manifestat de către părinții copiilor care au observat un deficit amplu de comunicare în rândul copiilor lor. Rezultatele înregistrate după chestionarea a 60 de copii cu vârste cuprinse între 5 și 12 ani, le putem observa mai jos.

Cuvinte cheie: școală online, cursuri de teatru, pandemie SARS CoV-2, anul școlar 2021, pedagogie teatrală

Semnificații ale jocului teatral practicat în secția de oncopediatrie

Ana VICOVAN

Rezumat: Atunci când un copil este nevoit să înceapă un tratament pentru o afecțiune care îi pune viața în pericol, atât copilul cât și întreaga sa familie sunt afectați. Șocul diagnosticului, efectele și costurile tratamentului, pot avea puternice consecințe pe diverse planuri, atât imediate cât și pe termen lung. Majoritatea oamenilor consideră spitalul ca fiind un mediu care nu are legătură cu creativitatea, imaginația, sau activități artistice, în general. Cu toate acestea, cercetarea arată din ce în ce mai multe dovezi cum că arta îi poate ajuta pe pacienții oncologici oferindu-le un spațiu securizat pentru exprimarea emoțiilor, relaxare, detașarea de frământări și redobândirea controlului. Atât copiii pacienți cât și părinții și aparținătorii acestora pot beneficia de efectele benefice ale jocurilor teatrale. Abordarea acestui grup social trebuie să țină cont de specificitățile fiecărui pacient și să se adapteze pe moment la starea emoțională a persoanelor implicate. De asemenea, coordonatorul acestor jocuri va satisface într-o oarecare măsură și o funcție terapeutică, de aceea îi vor fi utile cunoștințe din sferele altor domenii, cum ar fi psihologia, dar și alte forme de artă ce pot fi integrate și adaptate în funcție de interesele pacientului, pentru a-i oferi acestuia o experiență complexă și binefăcătoare, cu implicații terapeutice. În experiența mea lucrând cu copiii și adolescenții din secția de oncopediatrie a Institutului Oncologic din București, am abordat jocuri teatrale în doi, teatrul de păpuși, exerciții muzicale și de ritm, cu și fără instrumente. Datele acumulate în urma observațiilor din timpul acestor activități vor contribui la întocmirea unei metodologii utile actorului coordonator de jocuri teatrale în spital și la redactarea unui manual de jocuri teatrale adaptate pentru acest mediu neconvențional.

Cuvinte cheie: teatru aplicat în spital, jocuri teatrale, interdisciplinaritate artistică, psihologie

Efectele pandemiei de COVID-19 asupra percepției corporalității actorului în teatru

Marius-Alexandru TEODORESCU

Rezumat: Pandemia de COVID-19 schimbă radical percepția fiecăruia dintre noi asupra propriului corp și, deci, implicit cu a corpurilor celorlalți. Corpul nostru devine o potențială sursă de boală și trebuie protejat, izolat în permanență de ceilalți și ascuns în spatele diverselor echipamente de protecție. Scopul acestui studiu este de a cerceta impactul pandemiei de COVID-19 asupra modului în care interacționăm cu ceilalți și să creionăm modurile în care teatrul poate combate schimbările în percepția corporală și în interacțiunile sociale. Corpul celuilalt devine o sursă de pericol, care trebuie împinsă cât mai departe și este constant supus unei analize. În acest context, teatrul devine un instrument ce contribuie la vindecarea acestor rupturi, forțând crearea unei empatii kinestezice între spectator și actor. Teatrul ne forțează să fim în același spațiu cu corpurile celorlalți, în pofida pericolului pe care îl reprezintă. Mai mult, spre deosebire de alte spații

publice, ne forțează să formăm o comuniune cu cei din jur și cu cei de pe scenă. Teatru ne forțează să vedem și să ne conectăm empatic la corpurile de pe scenă care acționează în afara temerilor noastre, în afara noii noastre corporalități. Prin acestea și altele, teatrul poate să îi determine pe spectatorii săi să-și reconsidere și reconstruiască relația cu corpul propriu și cu cele din jur.

Cuvinte cheie: corp, teatru, pandemie, vindecare, empatie.

Frumos, Adevăr, Imaginar în arta teatrului de marionete – THE INSECT CIRCUS by String Theatre

Anca CIOFU

Rezumat Unul dintre spectacolele invitate la cea de-a XIV-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr Iași (FITPTI), un adevărat regal cu marionete clasice cu fire scurte, a fost susținut la Sala Mică a Teatrului Luceafărul de **Sting Theatre** din Marea Britanie. Compania londoneză mizează pe farmecul tehnicii de animare a marionetelor cu fire lungi, manevrate de la înălțime. Își începe activitatea în Londra anulului 2011, avându-i ca fondatori pe Soledad Zarate și Stan Middleton, descendent a mai multor generații de artiști specializați în managerierea și promovarea acestui tip de teatru, cu rădăcini elisabetane și infuzii proaspete păpușărești. *Circul insectelor* este o bijuterie de spectacol, o demonstrație de măiestrie în arta mânăirii marionetelor. O reprezentație care răstoarnă prejudecăți legate de teatrul de gen, dar și o mostră de bună practică, un exemplu de cum pot fi potențate gingășiile și ascunse stângăciile acestor irezistibili actori pe sfori.

Cuvinte cheie *The Insect Circus*, Sting Theatre, arta teatrului de marionete

Focus pe regizorii de pe scena est-europeană

Ioana PETCU

Rezumat: Editura Palgrave Macmillan a continuat în anul 2021 contribuțiile publicistice pe direcția Global/International Theatre and Performance cu un titlu nou *20 Ground-Breaking Directors of Eastern Europe* edited by Kalina Stefanova and Marvin Carlson. Este un semn important pe care numeroșii autori ai cărții îl realizează cu atât mai mult cu cât teatrul, în ultimul an și jumătate, a fost unul dintre domeniile cele mai afectate de valurile pandemice. Așezarea în lumină a celor douăzeci de regizori est-europeni reprezintă un gest semnificativ în peisajul foarte divers, mereu autoreflexiv în privința statutului în noul context și în care limitele dintre arte se disipează. Valoarea unor asemenea studii complexe crește deopotrivă pentru că sunt fotografii de moment, precum și o așezare în istoria recentă cu direcții ce se întrevăd spre viitorul străbătut de un fior al nesiguranței.

Cuvinte cheie: regizori, Europa de Est, critici, stil inovativ, creaivitate explozivă